
SCIENTIFIC RESEARCHES OF STUDENTS

<https://doi.org/10.17721/2522-1272.2019.74.12>

UDC 007:81'373.45

Functional Features of Anglicisms in the Modern Ukrainian Socio-Political Magazines (Based on the Weekly «Ukrainskyi Tyzhden»/«Ukrainian Week» and «Krayina»/«Country»)

Yuliia Moroz

Master of Journalism

*Institute of Journalism, National Taras Shevchenko University of Kyiv
36/1 Illienka St., Kyiv, 04119, Ukraine*

Corresponding author's e-mail address: julie.morose@gmail.com

ABSTRACT

The main objective of the study is to analyze functional features of borrowings from the English language in the texts of journalistic style (on the example of the magazines «Ukrainskyi Tyzhden»/«Ukrainian Week» and «Krayina»/«Country»). In the process of the study, the following methods have been applied: the method of scientific description and observation, the essence of which consists in inventory and systematization, classification and interpretation of linguistic units, which makes it possible to establish the corpus of the analyzed Anglicism; the contextual-situational analysis of discourse used to study the features of functional characteristics of language units in the media text; the method of quantitative calculation, which is used to identify the relative frequency of using Anglicism in the research material. Despite a significant number of works of Ukrainian and foreign researchers devoted to the problems of usage of Anglicism in the language of the press, the features of their classification and functioning in the Ukrainian language in general, and the language of journalism in particular, have not received due scientific coverage, which determines the relevance of the scientific research. In the present study Anglicism is understood as a kind of borrowing; a word, its separate meaning, an expression, etc., borrowed from the English or translated from it or formed according to its pattern. Anglicisms are predominantly recognized by speakers as an alien element and retain the features of their origin. The analysis of the texts of «Ukrainskyi Tyzhden»/«Ukrainian Week» has manifested that the magazine contains 75 anglicisms – 18% of all foreign words in the magazine. The magazine «Krayina»/«Country» uses 30 Anglicisms, or 14.5% of all borrowings. Anglicisms that are

used on the pages of the analyzed magazines refer to the three main thematic spheres: «Person», «Artifacts», and «Environment».

KEYWORDS: anglicism; borrowing; journalism; media text; thematic sphere.

УДК 007:81'373.45

Особливості функціонування запозичень з англійської мови в публіцистиці (на прикладі щотижневиків «Український тиждень» і «Країна»)

Мороз Юлія Романівна, *Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, магістр журналістики*

Резюме

Метою дослідження є визначення особливостей функціонування запозичень з англійської мови в текстах публіцистичного стилю (на прикладі журналів «Український тиждень» та «Країна»). У процесі дослідження було застосовано: метод наукового опису та спостереження, суть якого полягає в інвентаризації й систематизації, класифікації та інтерпретації мовних одиниць, що дає змогу встановити корпус аналізованих англіцизмів; контекстно-ситуативний аналіз дискурсу, що використовується для дослідження специфіки функціональних характеристик мовних одиниць у медіатексті; метод кількісного підрахунку, який застосовується для виявлення відносної частотності вживання англіцизмів у матеріалі дослідження. Незважаючи на наявність значної кількості робіт українських і зарубіжних дослідників, присвячених проблемам уживання англіцизмів у мові преси, особливості їх типологізації та функціонування в українській мові загалом і мові публіцистики зокрема не отримали належного наукового висвітлення, що й зумовлює актуальність наукової розвідки. У дослідженні розуміємо англіцизм як різновид запозичення; слово, його окреме значення, вислів тощо, які запозичені з англійської мови або перекладені з неї чи утворені за її зразком. Англіцизми переважно усвідомлюються мовцями як чужорідний елемент і зберігають ознаки свого походження. Аналіз текстів «Українського тижня» засвідчив, що вибірка вміщує 75 англіцизмів, а це становить близько 18% усіх іншомовних слів, ужитих у виданні. У досліджених текстах журналу «Країна» вживається 30 англіцизмів, або 14,5% від усіх запозичень. Англіцизми, ужиті на сторінках аналізованих журналів, належать до трьох основних тематичних сфер: «Людина», «Артефакти» та «Довкілля».

Ключові слова: англіцизм; запозичення; публіцистика; медіатекст; тематична сфера

Мороз Ю. Р. Особенности функционирования англицизмов в современных украинских общественно-политических журналах (на примере еженедельников «Український тиждень» и «Країна»)

Целью исследования является определение особенностей функционирования заимствований из английского языка в текстах публицистического стиля (на примере журналов «Український тиждень» и «Країна»). В процессе исследования были применены метод научного описания и наблюдения, суть которого заключается в инвентаризации и систематизации, классификации и интерпретации языковых единиц, что позволяет установить

корпус рассматриваемых англицизмов; контекстно-ситуативный анализ дискурса, который используется для исследования специфики функциональных характеристик языковых единиц в медиатексте; метод количественного подсчета, который применяется для выявления относительной частотности употребления англицизмов в материале исследования. Несмотря на наличие значительного количества работ отечественных и зарубежных исследователей, посвященных проблемам употребления англицизмов в языке прессы, особенности их типологизации и функционирования в украинском языке в целом, и языке публицистики в частности, не получили должного научного освещения, что и обусловило актуальность данного исследования. В исследовании понимаем англицизм как разновидность заимствования; слово, его отдельное значение, выражение и т.п., заимствованные из английского языка или переведенные из него или образованные по его образцу. Англицизмы преимущественно осознаются говорящими как чужеродный элемент и сохраняют признаки своего происхождения. Анализ текстов журнала «Український тиждень» показал, что журнал содержит 75 англицизмов, что составляет 18% всех иностранных слов, использованных в журнале. В журнале «Країна» употребляется 30 англицизмов, или 14,5%, всех заимствований. Англицизмы, которые используются на страницах анализируемых журналов, относятся к трем основным тематическим сферам: «Человек», «Артефакты» и «Окружающая среда».

Ключевые слова: англицизм; заимствование; публицистика; медиатекст; тематическая сфера

1. Вступ

У процесі історичного розвитку різні мови постійно контактували одна з одною. Мовне запозичення є природним процесом, який пов'язаний із міжкультурними взаємодіями різних народів і зумовлений характером цих взаємодій. Запозичуються не тільки лексичні одиниці, а й словотвірні моделі, граматичні структури, орфографічні традиції; англицизми проникають практично в усі сфери життєдіяльності сучасного українського суспільства. Зміни, що відбуваються, свідчать про англізацію української мови, чому сприяють сучасні засоби масової інформації.

Мова ЗМІ відіграє важливу роль у формуванні та виявленні загальних тенденцій розвитку мови. Помітною рисою сучасних медіатекстів є наслідування англо-американського публіцистичного стилю, що відображається в динаміці використання англицизмів. Ставлення до запозичення англицизмів – як до процесу, так і до його результату, тобто до самих запозичених слів, – є «вічним питанням» наукових пошуків. Жодне з будь-яких інших мовних явищ не спричиняє появи такої кількості бурхливих суперечок і численних відгуків, як процес запозичення англицизмів.

Актуальність дослідження полягає в тому, що особливості інтегрування англійських одиниць в українську мову, їхня функціональна різноманітність залишаються ще недостатньо вивченими, тим більше це стосується останніх років, які характеризуються високою інтенсивністю проникнення слів англійського походження в українське мовне середовище, де спостерігається зміна мовних смаків (вітається знання англійської мови, зростає престижність англицизмів, український вокабуляр активно поповнюється англійськими елементами). Незважаючи на наявність значної кількості робіт українських і зарубіжних дослідників, присвячених проблемам уживання англицизмів у мові преси, особливості їх типологізації та функціонування в українській мові загалом і мові публіцистики зокрема ще не отримали належного наукового висвітлення.

Мета дослідження – визначення особливостей функціонування запозичень з англійської мови в текстах публіцистичного стилю (на прикладі журналів «Український тиждень» і «Країна»). Реалізації поставленої мети сприятиме виконання таких завдань:

- визначити основні причини вживання іншомовних слів в українському суспільстві;
- простежити ситуацію вживання англіцизмів у друкованих періодичних виданнях на прикладі журналів «Український тиждень» та «Країна»;
- розглянути тематичні сфери англіцизмів, що вживаються у друкованих виданнях українських журналів, обраних для аналізу.

2. Теоретичне підґрунтя

Проблему функціонування іншомовних слів, зокрема англіцизмів, в українській мові розглядало чимало дослідників. Серед них П. Селігей, Л. Чернікова, Т. Смілик, Н. Клименко, Є. Карпіловська, Л. Кислюк, О. Кордюк, О. Лисенко, Г. Сергєєва, В. Симонок та ін. Їхні дослідження стосувалися освоєння іншомовних запозичень у наукових терміносистемах, словотвору, збагачення лексичного складу мови через запозичення слів, лексико-семантичного та стилістичного аспектів функціонування англіцизмів в українській мові. Проте особливості функціонування англіцизмів у сучасних медіатекстах залишилися без належного висвітлення в працях названих дослідників.

3. Методи дослідження

У цій роботі використані такі методи: *метод наукового опису та спостереження*, суть якого полягає в інвентаризації й систематизації, класифікації та інтерпретації мовних одиниць, що дає змогу встановити корпус аналізованих англіцизмів; *контекстно-ситуативний аналіз дискурсу*, що використовується для дослідження специфіки функціональних характеристик мовних одиниць у медіатексті; *метод кількісного підрахунку*, який застосовується для виявлення відносної частотності вживання англіцизмів у матеріалі дослідження.

4. Результати й обговорення

Л. В. Рацибульська відзначає «лавиноподібний» характер процесу неологізації мови засобами англіцизмів на рубежі століть, його значний вплив на культурно-мовну ситуацію в мовному просторі, що її авторка образно називає «святим вербальної свободи» [1, с. 233]. Дослідниця вважає, що англіцизми нерідко виступають головними змістовими індикаторами текстів ЗМІ, висловлюючи актуальні соціальні, економічні, політичні, культурні та інші проблеми. Оскільки об'єкт нашого дослідження – запозичення з англійської мови, то виникає потреба в дефініції поняття «англіцизм».

Енциклопедія «Українська мова» пропонує таке визначення англіцизму: англіцизм – різновид запозичення; слово, його окреме значення, вислів тощо, які запозичені з англійської мови або перекладені з неї чи утворені за її зразком. Англіцизми переважно усвідомлюються мовцями як чужорідний елемент і зберігають ознаки свого походження: фонетичні (*джем, імідж*), словотвірні (*смокінг, маркетинг*), семантичні (*яструби* – політики, прихильники жорсткого агресивного курсу). Низка англіцизмів позначає національні (англійські, американські) реалії: *Скотланд-Ярд* (англійська реалія), *Діснейленд* (американська реалія). Здебільшого це слова, що стосуються техніки, мореплавства, військової справи, політики, економіки, торгівлі, спорту, одягу, тканин, їжі, напоїв, культури [2, с. 26].

Розмірковуючи про процес запозичення іншомовних слів як шлях взаємозбагачення мов, Т. С. Мазур зауважує, що «явища, які простежуються останні 10-15 років, негативно впливають на розвиток української мови, нівелюють її індивідуально-національні риси, знижують експресивні та естетичні якості» [3, с. 114].

О. О. Тараненко твердить, що «сучасні пурифікаційні процеси, спрямовані на частковий перегляд нормативних засад української літературної мови з тенденціями до відштовхування від наслідків іншомовних впливів і до посилення ролі питомої мовної основи, мають певні подібності й відмінності в інших слов'янських мовах на сучасному етапі їхнього розвитку (з різною повнотою вияву та охопленням різних сегментів мовної структури відповідних мов, з різною соціально-культурною базою цих процесів)» [4, с. 161].

Проте Б. М. Ажнюк вважає, що є й тенденція зовсім іншого характеру: намагання вилучити зі словника української мови певну частину слів, зокрема англіцизмів, які стали органічним її складником, і замінити їх штучно створеними або пристосованими до нових умов функціонування раніше відомими словами, особливо в галузі термінології та професійної лексики. Лінгвіст додає, що крім того, що ці слова невдалі стосовно відповідності їхньої семантики суті означуваних об'єктів, вони ще й незграбні з погляду естетики [5, с. 42–43]. Не слід забувати, що взаємозбагачення – це один зі шляхів еволюції мов світової спільноти.

В. В. Роман слушно зауважує, що англіцизми «функціонують у мові як одиниці, які зберегли у мові-реципієнті певні іншомовні властивості, набувають національне визнання, мають цінну культурологічну інформацію і виконують важливу соціальну функцію» [6, с. 93].

Серед умов, що забезпечують процес запозичення, виділяють такі основні: наявність мовних контактів, білінгвізм і бажання суспільства прийняти іншомовні слова (Л. Д. Крисін, В. Н. Арістова, М. А. Брейтер та ін.). Запозичення існували в мові завжди, але інтенсивність їх проникнення і поширення була різною в різний час. Виокремлюють чотири етапи в розвитку англо-українських мовних контактів, які розрізняють не тільки хронологічно, а й за семантикою запозичених слів.

Причини запозичення іншомовних слів розглядали багато вчених. М. А. Брейтер стверджував, що є кілька причин виникнення запозичень, серед яких: а) брак відповідного поняття в мові-реципієнті; б) брак у мові відповідної, більш точної назви предмета або менша престижність його назви в конкуренції із запозиченням; в) бажання забезпечити стилістичний ефект; г) бажання висловити всі позитивні або негативні значення запозиченого слова, якими не характеризується його незапозичений еквівалент [7, с. 133].

Л. П. Крисін звертає увагу на сферу використання іншомовної лексики і вказує на такі причини, як: а) потреба в найменуванні нової речі, нового явища; б) необхідність розмежувати близькі за змістом, але все ж таки відмінні одне від одного поняття; в) необхідність спеціалізувати поняття в певній сфері для тих чи інших цілей; г) сприйняття мовцем іншомовного слова як більш престижного, такого, що гарно звучить, а також комунікативна актуальність [8, с. 238].

Окрім перерахованих вище лінгвістичних причин, є ще й зовнішні, екстралінгвальні причини запозичень. До них належать, зокрема, посилення інформаційних потоків, поява всесвітньої комп'ютерної мережі; розширення міждержавних і міжнародних відносин, розвиток світового ринку, економіки, інформаційних технологій; пришвидшення науково-технічного прогресу та ін. [6, с. 92].

Для того щоб чіткіше простежити ситуацію з уживанням англіцизмів у періодичних виданнях України і з підходами редакцій до графічного їх оформлення, було досліджено тижневики «Український тиждень» та «Країна». Як відомо, ці два журнали – єдині всеукраїнські українськомовні суспільно-політичні видання. Тож вони апріорі мали б бути зразками мови та стилю друкованої публіцистики.

Аналіз текстів «Українського тижня» засвідчив, що часопис не уникає лексики іншомовного походження, у кожному тексті наявні запозичення, хоча є й певні відмінності. Загалом один номер (50 сторінок) за червень 2017 р. вміщує приблизно 400 іншомовних слів без урахування повторів тих самих слів як в одному матеріалі, так і в усьому журналі. У середньому на один текст припадає 16 запозичень. Частка англіцизмів у загальній масі іншомовних слів становить 75 слів, або 18%.

Водночас у журналі «Країна» з таким самим обсягом сторінок (50) ситуація дещо відрізняється від «Українського тижня». Проаналізований червневий випуск 2017 р. вміщує приблизно 200 іншомовних слів, а це вдвічі менше, ніж в «Українському тижні». На один текст у середньому припадає 11 запозичень. Ситуація з англіцизмами також різниться. Їх лише 30, або 14,5%, – значно менше порівняно з показниками іншого тижневика. Така статистика пояснюється стилем і тематичними напрямками текстів у журналі. Якщо «Український тиждень» орієнтований на висвітлення як українських, так і світових проблем, то «Країна» – більш україноцентричне видання. Для його стилю характерні вкраплення розмовної мови, велика кількість інтерв'ю з українцями на більш загальні теми, на відміну від специфіки інтерв'ю «Тижня». Проте й у цьому журналі простежуються результати впливу англійської мови, оскільки серед ужитих англіцизмів трапляються не лише давно усталені в нашій мові, які перестали сприйматися читачем як чужорідні елементи, а й ті, що з'явилися в ужитку відносно недавно та ідентифікуються читачем як запозичені мовні одиниці.

Сукупність досліджуваних англіцизмів у публіцистиці є складною багатовимірною ієрархічною системою, одиниці якої об'єднані спільністю походження (англійська мова) й опосередковано пов'язані з фрагментами картини світу середньостатистичної англосовієтської людини. Повною мірою освоєні в українській мові англіцизми відповідають картині світу українськомовної людини (різних соціальних сфер). Класифікуючи англіцизми, ужиті на сторінках аналізованих журналів, за ознакою належності до певної тематичної сфери, можна визначити такі три основні:

- «Людина».
- «Артефакти».
- «Довкілля».

Вважаємо, що тематичні поля «Культура», «Економіка», «Наука», «Спорт», «Побут», «Суспільно-політичне життя» є елементами сфери «Людина». Візьмімо для прикладу тематичне поле «Побут», до якого входять групи: «Зовнішність», «Одяг», «Їжа та напої», «Будівлі», «Дизайн і ремонт», «Якості характеру і стан людини», «Сексуальне життя», «Відпочинок та розваги». На сторінках «Українського тижня» зафіксовано такі англіцизми, що належать до згаданого вище тематичного поля (всюди збережено орфографію оригіналу): *вамп, денді, ліліпут, метросексуал, сексапіл, техносексуал, секс-бомба, фрик, фейс, пірсинг, афро, тату, мейк, кежуал, секонд-хенд, барбі, драйв, крейзі, плейбой, суперстар, шопоголік, фейс-контроль, гемблінг, фаєршоу, стриптиз, дайвінг* та ін. Із «Країни» до цієї групи слів можна зарахувати такі англіцизми: *дизайнер, інтернет, кросворд, менеджер, нокаутувати, рієлтор, спінінг, тренінг, хедлайнер, шоумен*.

Тематичне поле «Суспільно-політичне життя» поділяється на групи: «Політика», «Громадське життя», «Засоби масової інформації». Серед англіцизмів, зафіксованих у «Тижні», які належать до згаданого вище тематичного поля, можна назвати: *імпічмент, інсайдер, конгресмен, лобісти, меритократія, мітинг, централізація, електорат, суффражизм, парламентар, піар* та ін. «Країна», своєю чергою, містить такі англіцизми: *корупція, лобі, рейтинг, саміт, істеблішмент, drain brain* (відплив мізків).

Тематичне поле «Економіка» складається з таких груп: «Загальноекономічні терміни», «Промисловість», «Зовнішньоекономічна діяльність», «Фінанси», «Торгівля та маркетинг», «Реклама». На сторінках «Українського тижня» функціонують зокрема ось такі

англіцизми на позначення економічних і суміжних понять: *офшор, мерчандайзинг, концерн, корпорація, стагнація, дефляція*. Журнал «Країна» містить такі англіцизми згаданого тематичного поля: *менеджер, макроекономіка, тімбілдинг*.

Сфера «Артефакти» має у своєму складі тематичні поля «Побутові предмети» та «Техніка», що об'єднує групи: «Промислова техніка», «Зв'язок», «Комп'ютер», «Транспорт» та «Оборона». Розгляньмо, приміром, тематичну групу «Транспорт». На сторінках «Українського тижня» знаходимо такі англіцизми, що належать до неї: *автопілот, інжектор, концепт-кар, краш-тест, аврал, ватерлінія* та ін. Проаналізувавши видання журналу «Країна», виявлено такі лексеми цієї тематичної групи: *бізнес-клас, аеробус*.

Сфера «Довкілля» охоплює англіцизми тематичних полів «Жива природа», «Нежива природа», «Екологія». Серед зафіксованих в «Українському тижні» англіцизмів, які належать до цієї тематичної сфери, траплялися такі: *опен-ейр, грумінг, прайд, папая, смог, шельф, тайфун*, а в текстах «Країни» – *сафарі, какаду, дефористація, спредінг*.

5. Висновки

Простеження і вивчення загальних тенденцій запозичення слів з англійської мови засвідчило, що цей процес далеко не новий, а триває століттями, останнім часом змінилася – у бік зростання – лише його інтенсивність. На сучасному етапі розвитку української мови вживання англійських за походженням слів поряд з українськими стало звичним явищем. Це веде до закріплення дедалі нових англіцизмів у мовленні. Тому їх усе ширше фіксують словники сучасної української мови. Характерною особливістю функціонування англіцизмів у мовленні ЗМІ на сьогодні є тенденція до вживання лексем із нижчим рівнем фонетичної, граматичної та графічної адаптації до відповідних норм мови-реципієнта.

Аналіз двох тижневиків – «Українського тижня» і «Країни» – засвідчив, що ці видання активно використовують лексичні запозичення з англійської мови. Відмінність показників вживання англіцизмів у двох аналізованих виданнях може, на наш погляд, свідчити про орієнтування журналів на різну цільову аудиторію, про їхню різну редакційну політику, а також про ймовірне намагання видання «Країна» йти в річищі пуристичних (пурифікаційних) тенденцій в українській мові.

Результати наукового дослідження доводять, що англіцизми, вжиті на сторінках аналізованих журналів, належать до трьох основних тематичних сфер: «Людина», «Артефакти» та «Довкілля». Сфера «Людина», яка включає тематичні поля «Культура», «Економіка», «Наука», «Спорт», «Побут», «Суспільно-політичне життя», представлена найбільшою кількістю англіцизмів, що виконують у межах цієї важливої для будь-якого читача сфери атрактивну, інформативну, прагматичну та декоративну функції.

6. Подяки

Авторка висловлює щирі подяки науковому керівникові – кандидатові філологічних наук, доценту кафедри мови та стилістики Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка Дмитрові Данильчуку за неоціненну допомогу, надану під час роботи як над цією статтею, так і над магістерською дисертацією на тему функціонування англіцизмів у текстах сучасних українських періодичних видань.

References

1. Racibul'skaja, L.V. (2005), "Word-forming neologisms in the modern media as a semantic dominant of the era", *Russkoe Slovoobrazovanie [Russian Word Formation]*, vol. 4, pp. 233–234.
2. Rusanivskiy, V. M., Taranenko, O. O., Ziabliuk, M. P. et al. (Eds.) (2004), *The Ukrainian Language: Encyclopaedia*, Vyd-vo "Ukrainska entsyklopediia" im. M. P. Bazhana, 824 p.
3. Mazur, T.S. (2009), "The process of foreign words borrowing as a way of enriching languages", *Aktualni Problemy Filolohii ta Perekladoznavstva [Actual Problems of Philology and Translation Studies]*, vol. 4, pp. 113–115.
4. Taranenko, O.O. (2008), "The modern tendencies towards revision of normative principles of the Ukrainian literary language and the phenomenon of purism (on a general Slavic background)", *Movoznavstvo [Linguistics]*, vol. 2–3, pp. 159–189.
5. Azhniuk, B.M. (2001), "Language changes against the background of decolonization and globalization", *Movoznavstvo [Linguistics]*, vol. 3, pp. 42–43.
6. Roman, V.V. (2013), "Functioning of lexical borrowings in the language of mass media: a sociolinguistic aspect", *Naukovi Zapysky Nizhynskoho Derzhavnoho Universytetu Imeni Mykoly Hoholia: Seriya: Filolohichni Nauky [Scientific Notes of the Nizhyn State University Named After Mykola Hohol. Series: Philological Sciences]*, vol. 3, pp. 90–94.
7. Breiter, M.A. (1997), *Anglicisms in Russian Language: History and Prospects: A Textbook*, Dialog, Vladivostok, 156 p.
8. Krysin, L.P. (1996), "Foreign words in the modern life", *Russkij Jazyk Konca 20 Veka [Russian Language of the End of the XX Century]*, Moscow, pp. 233–240.
9. Diakov, A.I. (2003), "The reasons for intensive borrowing of Anglicisms in the modern Russian language", *Jazyk i Kultura [Language and Culture]*, Novosibirsk Institute of Economy, Psychology and Law, Novosibirsk, pp. 35–44.

Submitted on 21.12.2018

Список літератури

1. Рацибульская Л. В. Словообразовательные неологизмы в современных СМИ как смысловая доминанта эпохи // Русское словообразование. 2005. № 4. С. 233–234.
2. Українська мова: Енциклопедія / редкол. Русанівський В. М., Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
3. Мазур Т. С. Процес запозичення іншомовних слів як шлях взаємозбагачення мов // Актуальні проблеми філології та перекладознавства. 2009. Вип. 4. С. 113–115.
4. Тараненко О. О. Сучасні тенденції до перегляду нормативних засад української літературної мови і явище пуризму (на загальнослов'янському тлі) // Мовознавство. 2008. № 2–3. С. 159–189.
5. Ажнюк Б. М. Мовні зміни на тлі деколонізації та глобалізації // Мовознавство. 2001. № 3. С. 42–43.
6. Роман В. В. Функціонування лексичних запозичень у мові ЗМІ: соціолінгвістичний аспект // Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія : Філологічні науки. 2013. Кн. 3. С. 90–94.
7. Брейтер М. А. Англицизмы в русском языке: история и перспективы: пособие для иностранных студентов-русистов. Владивосток : Диалог, 1997. 156 с.
8. Крысин Л. П. Иноязычные слова в современной жизни // Русский язык конца 20 века. Москва, 1996. С. 233–240.

9. Дьяков А. И. Причины интенсивного заимствования англицизмов в современном русском языке // Язык и культура. Новосибирск : Новосибирский институт экономики, психологии и права, 2003. С. 35–44.

Надійшла до редколегії 21.12.2018